

Õiguskantsler

Hr Marko Pomerants
Keskkonnaministeerium
keskkonnaministeerium@envir.ee

Teie nr

Meie 02.06.2016 nr 7-4/160635/1602397

Õigusriigi põhimõte, eesmärgipärasus ja efektiivsus õigusloomes

Austatud minister

Õiguskantsleri poole pöördus MTÜ Voika Kala ja viitas segadusele seoses keskkonnaministri 15.06.2004 määruse nr 73 „[Lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu](#)“ (määrus) rakendamisega. Määruse § 2 järgi kuulub nn lõheliste elupaikade nimistusse ka Võika (Voika) oja, millel asub avaldaja pais. Lähtudes [veeseaduse](#) § 17 lõikest 4 peab avaldaja tagama sellises veekogus asuval paisul kalade läbipääsu. Avaldaja tahab käituda õiguskaualekalt ning püüab talle seaduse ja [vee-erikasutusloaga](#) pandud kohustust kalade läbipääsu osas täita.

Seejuures on aga eri ametkonnad korduvalt märkinud, et kohe-kohe muudetakse määrust ning Võika oja arvatakse nn lõheliste nimistust välja. See muudaks oluliselt avaldaja kohustusi. Kogumis on seega tekkinud olukord, mil õigusnormid ja haldusakt ütlevad üht, kuid kirjavahetus ametkondadega hoopis midagi muud. Ehk siis õigusnormid ja isikule antud haldusakt panevad kohustused, mida justkui „muudetakse“ ametkondliku kirjavahetuse kaudu. Seejuures on isikul kirjavahetusest hoolimata kohustus õigusnorme ja vee-erikasutusluba järgida ning riigil on teda võimalik nende rikkumise eest ka karistada. Kirjeldatud olukord ei ole kooskõlas õigusriigi põhimõttega ([põhiseaduse](#) § 10).

Määruse muutmisele viidati juba 16.11.2015 ehk siis üle poole aasta tagasi Keskkonnaministeeriumi kirjas nr [13-1/15/10067-1](#). Seejuures selgitati võimalikku muudatust sellega, et eksperdid on andnud soovitusel määruse muutmiseks ja Keskkonnaministeerium on teatud vooluveekogude (sh Võika oja) nimistust eemaldamisega peale asjaolude kaalumist nõustunud. Samuti on Keskkonnaministeerium 06.05.2016 kirjas nr [1-16/16/3910-2](#) nentunud, et „veekogul asuvate elupaikade väärtus on oluliselt langenud, millest lähtuvalt ollakse seisukohal, et Voika oja tuleks kaitsealuste jõgede nimekirjast välja arvata“. Eelöeldule vaatamata ei ole suudetud juba enam kui pool aastat tagasi sisuliselt läbi kaalutud ja ka teadlastega arutatud otsust teoks teha ning ministri määrust senini muuta.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

See, et Keskkonnaministeerium hindab kriitiliselt kehtivaid määruseid ja vajadusel neid muudab, on väga hea. Kuid peale lubaduse andmist, tuleb see lubadus ka mõistliku aja jooksul täita või selgelt öelda, et selle täitmine pole mingil põhjusel võimalik. Riik ei tohi oma vastuolulise käitumisega põhjustada isikutes segadust ja panna nad olukorda, et nad ei tea, kas ja milliseid kohustusi on vaja täita.

Eelnevalt sisuliselt läbikaalutud ja vajalikuks peetud väikesemahulise muudatuse tegemiseks ministri määrusesse ei kulu rohkem kui kuu (määruse muutmise eelnõu vormistamine ja kooskõlastamine ning Riigi Teatajas määrusena avaldamine). Nagu öeldud, on praegu kulunud juba enam kui pool aastat. Seetõttu tuleb pidada eelkirjeldatud õigusloomelist viivitust lubamatuks ning see irdub täiel määral haldusmenetluse põhimõtetest (efektiivsus, eesmärgipärasus), mida kohaldatakse ka määrusandlusele.

Palun otsustage, kas määrust on vaja muuta või mitte, ning kui on vaja muuta, siis tehkegi asjakohane muudatus määrusesse. Kui määruse muutmise pole Teie arvates võimalik, siis tuleb ka seda viidatud kirjavahetust arvestades kõigile osapooltele selgitada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise